

Binnen de vaste commissie voor Europese Zaken bestond bij vier fracties de behoefte om aan de Minister van Buitenlandse Zaken enkele vragen en opmerkingen voor te leggen met betrekking tot de geannoteerde agenda van de Informele Raad Algemene Zaken d.d. 28 en 29 augustus 2014 (2014Z14069), en het verslag van de Raad Algemene Zaken (RAZ) van 23 juli jl. (Kamerstuk 21 501-02, nr. 1403).

De voorzitter van de vaste commissie voor Europese Zaken,
Knops

Adjunct-griffier van de vaste commissie voor Europese Zaken,
Van Kessel

Preambule

De leden van de VVD-fractie hebben kennis genomen van de agenda van de informele Raad Algemene Zaken van 28 en 29 augustus 2014. De leden van de VVD-fractie hebben naar aanleiding van de geannoteerde agenda nog enkele vragen.

De leden van de PvdA-fractie danken de Minister voor de geannoteerde agenda. Zij hebben enkele opmerkingen en vragen.

De leden van de SP-fractie hebben kennis genomen van het verslag van de Raad Algemene Zaken van 23 juli jl. en de geannoteerde agenda voor de Informele Raad Algemene Zaken van 28/29 augustus 2014. Deze leden hebben naar aanleiding van deze stukken de volgende vragen en opmerkingen.

Functioneren EU systeem

In de geannoteerde agenda wordt gesproken over een projectgroep ter verbetering van het EU-systeem. De leden van de VVD-fractie vragen hoe het kabinet de samenstelling van een dergelijke projectgroep voor zich ziet? Op welke wijze zouden hier de belangen van de nationale parlementen in worden vertegenwoordigd? Is het kabinet bereid de aanbevelingen en analyses uit het door de Kamer opgestelde rapport «Voorop in Europa» mee te geven aan deze werkgroep?

De leden van de PvdA-fractie steunen het streven van het Italiaanse voorzitterschap om aan het einde van dit jaar in de RAZ een rapport te presenteren over de mogelijkheden om de Europese instellingen beter te laten functioneren. Dit draagt bij aan de effectiviteit en legitimiteit van de Unie en het Europese project. De leden van de PvdA-fractie willen dat het EU-systeem beter gaat aansluiten bij de behoeften en wensen van mensen, en minder uitgaat van de noden van de markt in het algemeen en de belangen van multinationals in het bijzonder. Zij vragen het kabinet dan ook dit uitgangspunt uit te dragen en er naar te streven dit als onderzoeksvraag op te laten nemen in het mandaat van de projectgroep «Friends of the Presidency». Een mogelijkheid hierbij is om naast de zeer noodzakelijke indicatoren op het gebied van overheidsfinanciën – die nu in grote mate het fundament vormen voor de doelstellingen en werkwijze van de EU-instellingen en instituties – ook een toenemend belang toe te kennen aan sociaaleconomische indicatoren, zoals werkgelegenheid, ongelijkheid, sociale voorzieningen en sociale vangnetten. De leden van de PvdA-fractie steunen verder de kabinetsinzet om de werkzaamheden van de projectgroep te baseren op een helder mandaat en het werk van de projectgroep zo veel mogelijk te verbinden aan de Strategische Agenda en de reeds gezette stappen in de RAZ en Raad naar een beter functionerende Unie.

De leden van de SP-fractie lezen in het verslag dat het Italiaanse Voorzitterschap eind augustus een aantal opties aan de lidstaten zal voorleggen met betrekking tot de geplande open discussie inzake de werking van de instellingen, het functioneren en de verdieping van de Economische Monetaire Unie en de vraag in hoeverre het Verdrag van Lissabon nog ruimte biedt voor institutionele verbeteringen. Nederland heeft daartoe tijdens de RAZ een aantal suggesties gedaan, maar het is onduidelijk in hoeverre deze meegenomen worden in de opties die Italië tijdens de komende RAZ zal voorleggen. Kan het kabinet aangeven in hoeverre dit proces gecoördineerd verloopt? Welke opties verwacht het kabinet van het Voorzitterschap, en welk mandaat acht het passend bij de onder-

werpen die Nederland waarvan Nederland meent dat zij binnen de projectgroep aan de orde zouden moeten komen?

In de geannoteerde agenda lezen de leden van de SP-fractie dat het kabinet graag zou zien dat een aantal onderwerpen, waaronder het versterken van de rol van nationale parlementen en transparantie, aan de orde zal komen binnen de projectgroep die zich zal buigen over de mogelijkheden om Europese instellingen beter te laten functioneren. Kan het kabinet aangeven welke verbeteringen het kabinet op deze onderwerpen binnen de EU zou willen zien? Gegeven het feit dat de EU momenteel onderhandelt over vrijhandelsverdragen met onder meer Canada en de VS, dringt de vraag zich op in hoeverre het kabinet de versterking van de rol van de nationale parlementen en transparantie in deze context beziet. Kan de regering haar standpunt hieromtrent toelichten? Deelt het kabinet de mening van de leden van de SP-fractie dat zowel de rol van de nationale parlementen als transparantie in de onderhandelingsprocessen verbetering behoeven? Is het kabinet bereid om zich, conform de bevindingen van de rapporteur democratische legitimiteit, in te spannen voor meer betrokkenheid van de nationale parlementen en transparantie inzake de lopende onderhandelingsprocessen rondom vrijhandelsverdragen?

De leden van de CDA-fractie vinden het instellen van een projectgroep een goed idee. Het is in hun ogen belangrijk dat er parlementaire betrokkenheid bij is. Dat kan ook via het Europees parlement en een aantal afgevaardigden, want spreken over de versterking van de rol van nationale parlementen zonder die parlementen lijkt hen niet de meest geëigende manier. Heeft het kabinet overwogen om voor te stellen om in de projectgroep ook twee vertegenwoordigers van nationale parlementen en een vertegenwoordiger van het Europees parlement te laten plaatsnemen?

Rol RAZ in Strategische Agenda

De leden van de VVD-fractie vragen in het kader van de Strategische Agenda of er voor de komende jaren overleg is voorzien tussen de Europese Raad (danwel Raad Algemene Zaken) en het Europees parlement om te spreken over de hoofdlijnen voor de komende jaren? Op welke wijze zou een dergelijk overleg kunnen plaatsvinden?

De leden van de PvdA-fractie steunen de inzet van het kabinet om binnen de RAZ, in overeenstemming met de Raad, meer ruimte te genereren voor strategische politieke discussies en besluitvorming. Zowel betreffende de (implementatie van de) Strategische Agenda als discussie over andere strategische, horizontale onderwerpen, zoals rechtsstatelijkheid. Bij de inzet van het kabinet om meer ruimte hiervoor te genereren door meer besluitvorming in ambtelijke trajecten te laten voorbereiden, wijzen de leden van de PvdA-fractie echter ook op het belang van politieke discussie voorafgaand aan en tijdens ambtelijke trajecten, zodat er richting kan blijven worden gegeven aan overleg en besluitvorming in ambtelijke trajecten. Zij vragen het kabinet de balans te blijven bewaken tussen doorlopende politieke afstemming in de RAZ en ambtelijke afstemming in Raadswerkgroepen en COREPER.

De leden van de PvdA-fractie steunen het kabinet bij zijn inzet de voortgang van de Strategische Agenda te monitoren en evalueren. Zij vragen het kabinet er naar te streven dat deze voortgang zo concreet mogelijk wordt geëvalueerd zodat een goede politieke discussie over behaalde resultaten mogelijk is en de Strategische Agenda zo nodig tijdig en effectief kan worden bijgesteld.

Verder steunen de leden van de PvdA-fractie de inzet van het kabinet voor een coördinerende rol van de RAZ voor de effectieve opvolging en omzetting van de Strategische Agenda. Ook steunen zij de inzet om de respectievelijke vakraden hierbij te betrekken en er voor te zorgen dat zij hun rol spelen voor de onder hen vallende thema's.

Voorts lezen de leden van de SP-fractie dat het kabinet ervoor pleit dat de RAZ twee keer per jaar een politiek debat voert over de voortgang bij de omzetting van de Strategische Agenda, op basis van een rapport van de Commissie. Deze leden roepen daarbij in herinnering dat het kabinet heeft aangegeven in de RAZ te pleiten voor zo concreet mogelijke afspraken tussen de instellingen om er samen op toe te zien dat er actief gevolg wordt gegeven aan de invulling en uitvoering van de Strategische Agenda. De leden vragen zich af of het niet meer voor de hand ligt om de verantwoordelijkheid van het rapporten van omzetting van de Strategische Agenda bij het Europees parlement te leggen, in plaats van bij de Commissie.

Raadsformaties en EU prioriteiten

De leden van de VVD-fractie ondersteunen tenslotte de inzet van het kabinet om de Raad Algemene Zaken een stevigere positie te geven in de voorbereiding van de Europese Raden.

De leden van de PvdA-fractie steunen het kabinet bij haar inzet voor het versterken van de synergie tussen de Europese Raad en de Raad Algemene Zaken. Zij achten het van belang dat de implementatie, opvolging en naleving van de conclusies van de Raad nauwlettend wordt gemonitord en dat de RAZ hier inderdaad een coördinerende rol toekomt.

De leden van de CDA fractie vinden het onderwerp rechtsstatelijkheid van de Unie zeer belangrijk. Het lijkt hen een geëigend onderwerp om een keer extern advies over aan te vragen. Zij bevelen het kabinet aan om aan de Venetië-commissie een algemeen oordeel te vragen over rechtsstatelijkheid van de Unie, mede in het licht van de aanstaande toetreding tot het EVRM. Is het kabinet bereid om daarvoor in de RAZ te pleiten?

De leden van de SP-fractie lezen in de geannoteerde agenda dat het kabinet meer ruimte zou willen zien voor strategische discussies binnen de RAZ en de Europese Raad. Kan het kabinet toelichten wat het hieronder verstaat? In hoeverre vindt er op dit terrein een dialoog plaats met andere Europese instellingen, zoals het Europees parlement?

Voorzitterschapsprogramma Italië

De leden van de SP-fractie vernemen in het verslag dat de Zuidelijke lidstaten, als het gaat om de prioriteiten van het Italiaanse Voorzitterschap, de nadruk leggen op het onderwerp migratie. Het kabinet heeft eerder aangegeven dat voor de implementatie van de afspraken uit het Gemeenschappelijk Europees Asielstelsel een integrale aanpak binnen de EU vereist is, waarbij het kabinet een sterkere samenwerking tussen de interne en de externe dimensie bepleit. Kan het kabinet toelichten in hoeverre het deze nadruk steunt, en op welke wijze het van plan is om toe te werken naar een Europees migratie- en asielbeleid waarbij nadrukkelijk rekening wordt gehouden met de lidstaten in de «frontlinie»?